

ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร
เทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhammas of
Administrator of Mae Lai Subdistrict Municipality,
Muang District Phrae Province

มนูญ ศรีใจอินทร์

Manoon Srijai-in

เทศบาลตำบลแม่หล่าย

Mae Lai Subdistrict Municipality

Corresponding Author Email: manoon586pr@gmail.com

Received: May 23, 2024

Revised: June 19, 2024

Accepted: June 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาตามแนวคิดของการบริหารงานที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษากับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key information) จำนวน 8 ท่าน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เน้นให้ผู้นำควรรู้หลักการในการปฏิบัติงาน ในการบริหารงานในองค์กร รวมถึงหลักเกณฑ์ ระเบียบในการบริหาร มีการนำเอาหลักธรรมที่เหมาะสมในการบริหารงานมาประยุกต์ใช้กับองค์กรเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อองค์กรและประชาชน การรู้จักตนในการปฏิบัติงาน มีบทบาทในการเป็นผู้นำองค์กรและชุมชน ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา รวมถึงเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรง มีการวิเคราะห์ตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, หลักสัปปุริสธรรม 7, การบริหาร

Abstract

This research aims are: 1) To study and compare the opinions of personnel to The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhamma of Administrator of Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province and to study ways to develop The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhamma of Administrator of Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province. This research was using Mixed Methods Research, By Quantitative Research and Qualitative Research. The research studies with the populations in Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province group of sample of these studies were 367 people. The research tool was a questionnaire and to analyze the data using the Statistical Package for Social Science (SPSS) research. To analyze the Frequency, percentage, Average (Mean) and Standard Deviation, compared by testing the hypothesis, by testing the values t-test and F-test, values by one way Analysis of variance (One Way ANOVA), and to in Depth Interview with a group of key information 8 persons and content analysis was presented in a descriptive form.

The findings of this studies found that: The opinion of people on The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhamma of Administrator of Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province overall at a high level ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.377) the people with gender, age, education level and position, on The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhamma of Administrator of Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province are not different, therefore rejected the hypothesis. And guideline the leadership development approach based on

The Leadership of Administrative in Seven Suppurisadhamma of Administrator of Mae lai Municipal Amphoe Muang Phrae Province, should know the principle in performance, and to know the rule and regulation of administrative, and applied dharma in performance of organization to provide benefits to both organizations and citizens. To know the rule, working performance and responsibilities, learning to work with honestly. And self-analysis to improvement and to learn on current events.

Keywords: Leadership, Suppurisadhamma, Administrative

บทนำ

การบริหารจัดการองค์กรทุกองค์กรย่อมจะมีผู้นำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในการนำสมาชิกของสังคมไปสู่เป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ร่วมกัน ผู้นำมักให้คำชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ตามให้ดำเนินไปตามกรอบของงานที่มีการวางเอาไว้ ซึ่งมักมีความสอดคล้องกับงานที่ได้กำหนดไว้ในองค์กรนั้น ผู้นำ (Leader) จึงมีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากการขับเคลื่อนต่าง ๆ ขององค์กรจะต้องดำเนินไปตามเป้าประสงค์ โดยผู้นำมีหน้าที่ในการชี้แนะ ชี้นำรวมถึงชักจูงผู้ตามให้ยินดีปฏิบัติตาม ผู้นำจึงถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องทำการวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำจะต้องทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไร จึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถและความพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (Leadership) นั้นเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้สิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้อื่น (วิโรจน์ สารัตนะ, 2539: 215)

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กรใดๆ นั้น โดยหลักการทั่วไปแล้วจะต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิกขององค์กรนั้น ๆ ทั้งในด้านความสามารถในการทำงาน ด้านจิตวิทยาในการใช้งาน ด้านการบริหารจัดการทั้งบุคลากรในองค์กรและระบบขององค์กร เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำขององค์กรต้องรับภาระหน้าที่ในการนำองค์กรให้ก้าวหน้าพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จนประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งแห่งความสำเร็จของการทำหน้าที่ผู้นำ คือ การเป็นผู้ประกอบด้วยคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความต้องการของคน ซึ่งความต้องการเป็นตัวกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการตัดสินใจ ถ้าเปลี่ยนความต้องการของคนได้ ก็เปลี่ยนตัวของคนนั้นได้ ผู้นำที่ดีจะช่วยให้คนพัฒนาความต้องการของคนทั้งคนการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลนั้นให้มีความต้องการที่ถูกต้องดีงาม และให้หมู่ชนมีการประสานความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะการพัฒนาความต้องการเป็นการพัฒนาความสุข

ของคน เพราะความสุขเกิดจากการสนองความต้องการ ถ้าหากเปลี่ยนความต้องการได้ ก็เปลี่ยนวิธีการหาความสุขของเขาได้ด้วย เมื่อทำอะไรตรงกับความต้องการ ก็ทำให้เขาสนใจและมีความสุข คนก็จะร่วมมือทำอย่างเป็นไปเองโดยกลมกลืนและเต็มใจจะหาทางทำให้สำเร็จ จึงพร้อมที่จะทำและทำได้ง่าย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้นำกระทำการที่ผิดความต้องการของคนทั้งสองฝ่ายก็จะเป็นไปอย่างยากลำบากและสิ่งที่ยากจะสำเร็จหรือคงอยู่ยั่งยืน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2560)

ความสำเร็จของงานนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารหรือผู้นำที่จะบริหารงานและดำเนินการต่างๆ โดยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจถึงเรื่องการบริหาร (Administration) เป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าเป็นผู้มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการและปฏิบัติงาน ความสำคัญของผู้นำในองค์การขึ้นอยู่กับขนาดขององค์การ ถ้าองค์การมีขนาดใหญ่ต้องมีผู้นำหลายระดับ การเป็นองค์การขนาดเล็กก็มีความจำเป็นที่จะต้องลดหลั่นผู้นำกันลงมาตามความจำเป็นสอดคล้องกับปริมาณงาน ซึ่งผู้นำมีความจำเป็นต่อองค์การในทุกระดับ เพื่อเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินงาน (กวี วงศ์พุด, 2542: 14) ไม่ว่าจะเป็นยุคไหนสมัยไหน ทุกองค์กรย่อมมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการสมาชิกขององค์กรได้ไปสู่เป้าหมายตามที่ตั้งเอาไว้ องค์กรทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันย่อมต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถเพื่อจะทำให้องค์กรได้ก้าวหน้า ซึ่งหากมองในอีกรูปแบบ องค์กรทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ นำพาเอาผู้ปฏิบัติตามได้หรือผู้ตามได้มีแนวทาง รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการที่มีความเหมาะสมและถูกต้อง

เทศบาลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งขึ้น เพื่อรับใช้และให้บริการกับประชาชนในท้องถิ่น มีการติดต่อและประสานสัมพันธ์กับประชาชน โดยตลอดตามที่พระราชบัญญัติเทศบาลให้บัญญัติไว้ เช่น การเสียภาษีที่ดิน การเสียภาษีโรงเรือน การขออนุญาตปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน เป็นต้น ดังนั้นการให้การช่วยเหลือและการให้บริการกับประชาชนผู้มาติดต่อและใช้บริการ จึงเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญที่จะบ่งบอกให้ทราบว่าคณะบุคคลและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เข้ามาบริหารงานนั้นสามารถปฏิบัติงานและให้บริการงานต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพหรือมีความประทับใจหรือไม่ ในกระบวนการและขั้นตอนในการให้บริการตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้รับบริการในงานต่าง ๆ ที่เทศบาลตำบลแม่หลายได้จัดขึ้นเช่น การจัดเก็บภาษี การขออนุญาตก่อสร้างบ้าน การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การร้องเรียนร้องทุกข์ การขอรับรองการอนุญาตติดประกาศ

สำนักงานเทศบาลตำบลแม่หลาย ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ห่างจากตัวจังหวัดแพร่ประมาณ 12 กิโลเมตร แต่เดิมมีหมู่บ้านในเขตเทศบาล จำนวน 4 หมู่บ้าน ต่อมาได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาทั่วไป เล่ม 121 ตอนพิเศษ 102 วันที่ 15 กันยายน 2547 ให้ยุบสภาตำบลแม่หลายรวมกับเทศบาลตำบลแม่หลาย และ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เดิมครอบคลุมพื้นที่ 12.5 ตารางกิโลเมตร เมื่อสภาตำบลแม่หลายได้ยุบ

รวมกับเทศบาลตำบลแม่หลายแล้ว ทำให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 16 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมตำบลแม่หลายเต็มพื้นที่ จำนวน 8 หมู่บ้าน (เทศบาลตำบลแม่หลาย, 2558)

หลักสัปปุริสธรรม โดยการประยุกต์ใช้กับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนมากยอมรับนับถือมีหลักธรรมที่ครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หลายกรณี โดยเฉพาะด้านการบริหารงานต่างๆ ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานได้หลายประการ โดยเฉพาะหลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย 1. ธัมมัญญ (ผู้รู้จักเหตุ) 2. อัตถัญญ (ผู้รู้จักผล) 3. อัตตัญญ (ผู้รู้จักตน) 4. มัตตัญญ (ผู้รู้จักประมาณ) 5. กาลัญญ (ผู้รู้จักกาล) 6. ปริสสัญญ (ผู้รู้จักบริษัท) และ 7. ปุคคลัญญ (ผู้รู้จักบุคคล)

การพัฒนาและปรับปรุงองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีคุณภาพต้องพัฒนาที่ตัวบุคคลก่อนแล้วถึงจะไปพัฒนาประชาชนได้ ผู้ทางวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการบริหารงานและประเมินภาวะผู้นำในการบริหารงานขององค์กรเทศบาลแม่หลาย ตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ว่าการบริหารงานขององค์กร ได้ประยุกต์เอาหลักสัปปุริสธรรม 7 ใช้กับการบริหารงานขององค์กรมากหรือน้อยเพียงใดและเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาองค์กรเทศบาลแม่หลาย ตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ คือ การรู้หลักการ การรู้จุดหมาย การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาลเวลา การรู้จักพบปะชุมชนและสังคม การรู้จักเลือกบุคคลซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำที่จะทำหน้าที่ชี้นำความเป็นเลิศทั้งความรอบรู้ในด้านต่างๆ ตามหลักการครองตนและครองงานอีกทั้งยังเป็นการนำเอาความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำ นั้นมาประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานที่ดีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตามแนวคิดของการบริหารงานที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาตามแนวคิดของการบริหารงานที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ครอบคลุมทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จำนวน 4,547 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน โดยการคำนวณใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทและประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 207 คน มีสภาพสมรส จำนวน 165 คน

2. ระดับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความเห็นต่อภาวะผู้นำใน ด้านธัมมัญญาตา การรู้หลักการ, ด้านอัตถัญญาตา การเป็นผู้รู้จุดหมาย, ด้านอิตถัญญาตา การเป็นผู้รู้จักตน, ด้านมัตถัญญาตา การเป็นผู้รู้ประมาณ, ด้านกาลัญญาตา การเป็นผู้รู้จักกาล, ด้านปริสัญญญาตา การเป็นผู้รู้จักชุมชนและสังคม และด้านบุคคลปิโรปัญญาตา การเป็นผู้รู้จักบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผลการเปรียบเทียบซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ

อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่ ดังนี้ 1) ด้านธัมมัญญาตา การรู้หลักการ พบว่า ผู้นำที่รู้หลักการในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในการบริหารงานในองค์กร รวมถึง หลักเกณฑ์ ระเบียบในการบริหาร รวมถึงมีการนำเอาหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการบริหารงานมาประยุกต์ใช้กับองค์กรเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อองค์กรและประชาชน 2) ด้านอัตถัญญาตา การรู้จุดหมาย พบว่า การรู้จุดหมายเป็นการที่ผู้บริหารจะต้องรู้ว่าควรจะทำอย่างไรเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความศรัทธาในการบริหารงาน และการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์และการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับท้องถิ่น 3) ด้านอรรถัญญาตา การรู้จักตน พบว่า การรู้จักตนในการปฏิบัติงาน มีความสำคัญต่อผู้บริหารที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำองค์กรและชุมชน ซึ่งต้องทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต้องมีความรับผิดชอบ รวมถึงเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรง มีการวิเคราะห์ตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ปรับใช้ในองค์กรต่อไป 4) ด้านมัตตัญญาตา การรู้ประมาณ พบว่า ด้านการรู้จักประมาณ ผู้บริหารจะต้องมีการประยุกต์เอาหลักธรรมมาใช้ในการวางแผนการจัดงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารทั้งต่อองค์กรและประชาชนให้มากที่สุด 5) ด้านกาลัญญาตา การรู้จักกาล พบว่า การรู้จักกาล จะต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานทั้งของตนเองและผู้อื่น ถือว่าเป็นมารยาทและให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมถึงการทำงานจะต้องมีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน และทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม 6) ด้านปริสสัญญาตา การรู้จักชุมชนและสังคม พบว่า การรู้จักชุมชนและสังคม เป็นการเข้าถึงชุมชนและสังคม เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของชุมชน และนำผลมาวางแผนในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม และยังเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กรกับชุมชนและสังคม 7) ด้านปุคคลปโรปรัญญาตา การรู้จักบุคคล พบว่า การรู้จักบุคคล เป็นการศึกษาในแต่ละคนว่ามีความสามารถในด้านใดเพื่อให้งานและการมอบหมายงานจะได้ถูกต้องและมีความเหมาะสมกับงานที่มอบหมาย รวมถึงมีการกระจายงานเพื่อไม่ให้มีการทำงานเพียงคนเดียว และการทำงานจะมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่ พบว่าระดับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสนใจในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล และเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยและปัจจัยส่วนบุคคล มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านธัมมัญญาตา การรู้หลักการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.379) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารยึดหลัก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มาใช้ในการบริหารองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.544) รองลงมาคือผู้บริหารได้นำหลักความคุ้มค่ามาวางแผนพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.533) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.715) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ว่าการจัดการองค์กร จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดที่นักวิชาการได้มีการนำเสนอไว้ว่า ผู้ที่มีคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546: 25) และยังมีงานวิจัยที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับประเด็นนี้คือ พระบัณฑิต ญาณธีโร (สุธีระตฤณนา) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์” พบว่า ภาวะผู้นำของพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ภาค 2 ทั้ง 6 ด้านที่โดดเด่น ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ และการสร้างแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตก ได้แก่ ทฤษฎีผู้นำเชิงปฏิรูป และภาวะผู้นำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักปณิกรรม 3 และยังมีหลักธรรมของผู้นำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสัปปริสธรรม 7 หลักพรหมวิหารธรรม 4 และหลักสังคหวัตถุ 4 (พระบัณฑิต ญาณธีโร (สุธีระตฤณนา), 2549)

2) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านอรรถัญญาตา การเป็นผู้รู้จุดหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.540) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารได้ให้ความร่วมมือในการจัดการบริหารองค์กรและชุมชนอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.767) รองลงมาคือผู้บริหารมีวิสัยทัศน์หรือพันธกิจในการพัฒนาองค์กรและชุมชน ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.759) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.909) ในข้อที่ว่า ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรและชุมชนให้เกิดความก้าวหน้า แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำด้านการรู้จุดหมายไปในทางที่ดี ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระบุญเรือง ฐิตธมฺโม ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ผู้นำในพระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณีการแก้ปัญหาของพระพุทธเจ้า” พบว่า ภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจในการนำพาตนเองและหมู่คณะ ให้สามารถดำเนินไปได้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม ภาวะผู้นำนั้นยังขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเป็นตัวส่งเสริมอีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นพระพุทธศาสนายังได้แสดงหลักธรรมไว้สำหรับผู้นำ คือ หลักพรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 ฆราวาสธรรม 4 ทศพิธราชธรรม 10 และหลักจักรวรรดิธรรม 12 ซึ่งเมื่อรวมลักษณะของ

หลักธรรมทั้งหมดแล้วก็นั่นเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้ผู้บริหารมีคุณสมบัติที่ดี และประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การทั้งสิ้น (พระบุญเรือง วิฑูรย์โม. 2549)

3) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านอัตตัญญาตา การเป็นผู้รู้จักตน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.394) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ในการบริหารจัดการองค์กรและชุมชนค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.582) รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถกระจายวิสัยทัศน์ที่มีให้แก่บุคคลอื่นในองค์กรและชุมชนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.599) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.755) ในข้อที่ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจในพาสมาชิกขององค์กรและชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ม่วงทอง ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่าหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับ “ผู้นำ” ดังปรากฏในพระสูตรต่าง ๆ เช่น อัคคัญญสูตร ส่วนหลักพุทธธรรมที่แสดงถึง “ภาวะผู้นำ” ปรากฏในพระสูตร คือ อัมมัญญสูตร ลักขณสูตร สัปปริสสูตร ซึ่งเป็นคุณลักษณะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ สอดคล้องกับแนวคิดนักวิชาการ ตะวันออกและตะวันตก ต่างได้กำหนดคุณสมบัติ บทบาทและหน้าที่ของผู้นำที่พึงประสงค์ในสังคมไว้ (สุรศักดิ์ ม่วงทอง, 2543) และ อาติกะ จรัสศาสน ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำสตรี จังหวัดปัตตานี” พบว่า ภาวะผู้นำสตรี จังหวัดปัตตานี โดยรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ความยุติธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ความมีวินัยในตนเอง และความมีใจกว้าง ความรับผิดชอบ ความรอบคอบ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้นำสตรีที่มีอายุ สถานภาพ ประเภทของผู้นำสตรี ระดับการศึกษา รายได้ ศาสนา ประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำที่ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้นำสตรีที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีระดับภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อาติกะ จรัสศาสน, 2547)

4) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านมัตตัญญาตา การเป็นผู้รู้ประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.457) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารมีการจัดการงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและสังคม ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.567) รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.673) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.793) ในข้อที่ว่า ผู้บริหารมีการวางตนอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ชูสังข์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา” พบว่า การเป็นผู้นำนั้นจะต้องเป็นผู้

ประกอบด้วยปัญญา คือ มีหูตาไว มีความคิดกว้างไกล สามารถจำแนกบุคคล และเหตุการณ์ออกว่าเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้มีผู้นำประสบการณ์ มีความชำนาญในการปกครอง การเข้าใจบุคคลหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี จะทำให้มีผู้สนับสนุนมากขึ้น แต่คุณสมบัติทั้ง 3 ประการนี้ มีระดับความสำคัญมากน้อยต่างกันไปตามระดับตำแหน่งหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานเล็กหรือใหญ่ขนาดไหน หรือมีความสำคัญเพียงใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้ว ผู้ปกครองรัฐหรือผู้นำประเทศแล้วนับว่าเป็นองค์กรที่ใหญ่ ผู้นำหรือผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน จึงจะสามารถยึดศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ส่งผลให้ลูกน้องหรือผู้ส่นองงานมีความเชื่อมั่น น่ายอมเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วนิดา ชูสังข์, 2543)

5) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านกาลัญญตา การเป็นผู้รู้จักกาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.379) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารมีการจัดทำนโยบายและโครงการตามความเหมาะสมตามเวลาและโอกาส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.626) รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดการเวลาและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.567) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.548) ในข้อที่ว่า ผู้บริหารมีการวางตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม แสดงให้เห็นว่าการทำงานจะต้องทำตามหน้าที่ของตนให้เหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการทำงานของบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน ซึ่งถือเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกันในการทำงาน โดยมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาที่ว่า จิตติมา พงษ์ไพบูลย์ ได้ทำการศึกษา “ภาวะผู้นำของพระราชปรียัติ (สฤษฏี สิริริโร)” พบว่า พระราชปรียัติ (สฤษฏี สิริริโร) เป็นผู้นำที่ยึดหลักธรรมาธิปไตยทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีกำลังใจในการสนองงานอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนั้นท่านยังได้ยึดแนวทางของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ในการทำหน้าที่ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์อย่างถูกต้องและเหมาะสม จนเป็นที่ประจักษ์ต่อคณะสงฆ์และสาธาณชนทั่วไป (จิตติมา พงษ์ไพบูลย์, 2553) และ นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษาจากหลักพุทธธรรม” พบว่า ผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์ต้องประกอบด้วยหลักครองตน ครองคน ครองงาน เน้นคุณภาพการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งด้านคุณภาพด้านจิตใจ และคุณภาพด้านความสามารถ จึงจะนำพาหมู่คณะ องค์กร ไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย, 2550)

6) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หลาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านปรีสัญญตา การเป็นผู้รู้จักชุมชนและสังคม โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.594) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ระดับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.748) ในข้อที่ว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรและสังคมได้แสดงความคิดเห็นตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” พบว่า การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้าน พบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากคือ ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล ความแตกต่างแห่งบุคคล ความสามารถ คุณธรรม อหิงสา ศรัทธา ด้านความเป็นผู้รู้จักผล รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้หน้าที่และรู้ประโยชน์ที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน ที่ประชุม การประพัตติตัวในที่ประชุม การเข้าหาชุมชนหรือกลุ่มคนในสังคม ด้านความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาอันเหมาะสมว่าเวลาไหนควรทำอะไรเวลาไหนไม่ควรทำและระยะเวลาในการทำงาน ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุผล รู้จักหลักการ รู้จักหลักเกณฑ์และระเบียบการบริหารงาน ด้านความเป็นผู้รู้จักตน คือ รู้ว่าตนเองเราเป็นใคร มีฐานะหรือทำหน้าที่อะไร และด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณหรือความพอดี ความพอเพียงในความเป็นอยู่ในการใช้จ่ายทรัพย์ (พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา, 2552)

7) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ด้านบุคคลปโรปัญญาตา การเป็นผู้รู้จักบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.427) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนได้ให้ความสำคัญกับ เกี่ยวกับการรู้จักบริหารบุคคลดังที่กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถคลี่คลายความตึงเครียดต่าง ๆ ลงได้ และสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Raymond J. Burdy, 1997: 8) และความหมายที่ว่า บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาผู้อื่นและประสานงานให้ผู้อื่นช่วยทำกิจการงานต่าง ๆ ของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจ (Normand L. Frigon, Sr.&Harry K. Jackson, Jr., 1996: 8)

8) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การแสดงความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของประชาชนที่มีความเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเห็นที่สอดคล้องกับกันซึ่งทั้งเพศชายและหญิงต่างก็มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน

9) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่มีความเห็นต่อภาวะผู้นำใน

การบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ซึ่งความแตกต่างระหว่างอายุไม่ได้เป็นตัวชี้วัดที่ทำให้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำมีความแตกต่างกัน

10) จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการแสดงความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 จากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี แต่อาจมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูง จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างไปจากผู้ที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ

11) ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีส่วนกำหนดการแสดงความคิดเห็น กล่าวคือทุกสถานภาพมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ได้เท่าเทียมกัน และการแสดงความคิดเห็นแต่ละคนก็ไม่แตกต่างกันมากด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในหลักการของการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและทำให้เกิดความเข้าใจในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการวางแผนการที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรมีประสิทธิภาพอย่างสูงที่สุด

2. ควรยอมรับความแตกต่างทางความคิดของผู้อื่น ไม่แสดงความเห็นส่วนตัวในลักษณะที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กวี วงศ์พุ่ม. (2542). *ภาวะผู้นำ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: พี.เค. อินเทอร์เน็ต.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *ภาวะผู้นำ: ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

เทศบาลตำบลแม่หล่าย. (2556). *รายงานกิจการเทศบาลตำบลแม่หล่าย ประจำปี 2556*.แพร่: ไทยอุตุสหาะ.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2539). *ภาวะผู้นำ: หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์.

จิตติมา พงษ์ไพบูลย์. (2553). “ภาวะผู้นำของพระราชปรีดี (สฤษดิ์ ลีริชโร)”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- นันทวรรณ อีสรานุวัฒน์ชัย. (2550). “ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษาจากหลักพุทธธรรม”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบัณฑิต ญาณธีโร (สุธีระตฤณนา). (2549). “ภาวะผู้นำของพระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบุญเรือง ฐิตธมฺโม. (2547). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ผู้นำในพระพุทธศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีการแก้ปัญหาของพระพุทธเจ้า”. *วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาตมเพชร วชิรปัญญา. (2552). “การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วนิดา ชูสังข์. (2543). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ม่วงทอง. (2543). “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช”. *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาติกะ จรัสศาสน. (2547). “ภาวะผู้นำสตรี จังหวัดปัตตานี”. *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2557). *ภาวะผู้นำ: ความสำเร็จต่อการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ*. [ออนไลน์]. <http://www.dhammadjak.net/boardviewtopic.php?t=1497> [2 มีนาคม 2557]
- Normand L. Frigon. Sr. & Harry K. Jackson. Jr. (1996). *The Leader: Developing the Skills & Personal Qualities You Need to Lead Effectively*. New York: American Management Association.
- Raymond J. Burdy. (1997). *Fundamental of Leadership Reading*. Massachusetts Addison: Wesley Publishing Co.